

HSBF-NYTT

Nr 1 År 2024
Årgång 38

MEDLEMSBLAD FÖR
HELSINGBORGS
SLÄKTFORSKARE-
OCH BYGDEFÖRENING

God Jul och Gott Nytt År

HSBF-NYTT

utkommer två gånger om året och är en medlemstidning för **Helsingborgs Släktforskare- och Bygdeförening**. Föreningen bildades den 22 november 1984 och är en ideell sammanslutning av släkt- och bygdeforskare i Helsingborg med omnejd. Redan första året var vi hundratalet medlemmar.

HSBF har till ändamål att främja släkt- och bygdeforskning, skapa kontakt mellan forskare, ordna sammankomster kring aktuella forskningsfrågor samt bistå föreningens medlemmar i deras forskningsarbete. Under 2023 var vi omkring 400 medlemmar.

Hösten 2006 inledde vi vårt samarbete med Helsingborgs Stadsarkiv där vi också hyr vår föreningslokal. Det har utvecklats ett samarbete som vi alla ser mycket positivt på.

Vi har i föreningen även byggt upp ett ganska omfattande person- och lokalhistoriskt material, framför allt från nordvästra Skåne.

Vi bedriver släktforskningskurser i egen regi. Kurserna äger rum i vår föreningslokal som finns på Stadsarkivet, Västra Sandgatan 7, Helsingborg.

I forskarsalen på Stadsarkivet finns många databaser för släktforskning inlagda i datorerna. Det finns också internetuppkopplingar till både Riksarkivet, ArkivDigital och Ancestry.

Föreningen är ansluten till Sveriges Släktforskarförbund och Skånes Släktforskarförbund (från 2024).

Föreningens postadress

Helsingborgs Släktforskare- och Bygdeförening
c/o Marita Lindau
Bärnstensgatan 26, 253 61 Helsingborg

Faktureringsadress

Helsingborgs Släktforskare- och Bygdeförening
c/o Berit Björk
Lybecksgatan 36, 252 69 Helsingborg

Besöksadress

Helsingborgs Stadsarkiv
Västra Sandgatan 7, 252 25 Helsingborg

Bankgiro: 5462-1925

Swish: 123 331 91 00

Organisationsnummer: 843003-3822

Medlemsavgift: 200 kr/år

Familjemedlem: 100 kr/år

Ansökan om medlemskap

Ring Berit Björk på 0701 70 64 47
eller mejla till hsbf.sahbg@gmail.com

Hemsida: www.hsbf.se

Redaktion för HSBF-NYTT

tore.bengtson@telia.com

Ansvarig utgivare av HSBF-NYTT

Inga-Lill Nilsson

Sista manusdag till HSBF-NYTT nr 2 2024 är 2023-05-01.

Omslagsbild: Upplästning av stövlar, Tretorn 1940-tal. Public Domain Mark.

HSBF Styrelse

Ordförande Inga-Lill Nilsson

Vice ordförande Marita Lindau
Sekreterare

Kassör Berit Björk

Övriga ledamöter: Annelie Sandström

Ann-Marie Westerberg

Lars Nilsson

Bengt Wendel

Sid Innehåll

- 2 Föreningsinformation m.m.
- 3 Ordföranden har ordet
- 4 Medlemsinformation
- 5 Bröllopet i gama tider
- 9 Nya böcker i vårt bibliotek
- 10 Släktforska i Danmark
Medlemsavgift 2024
- 11 Arkivens dag
- 12 Släktforskar dagarna 2023 i Östersund
- 13 Kvinnohistoriska vandringar på Pålsjö kyrkogård
- 14 Att få en annan far på äldre dar
- 15 Kvinnorna på Galoschan
- 16 Oäkta barn och okända föräldrar
- 18 Medlemskap i Skånes släktforskarförbund
- 19 Kallelse till årsmöte
- 20 Program våren 2024
- 22 Vårens kurser 2024

ÖPPETTIDER

Jourhavande släktforskare - Stadsarkivets Forskarsal.
Tisdagar 16/1 - 2/4, kl. 9.00 - 12.00

Biblioteket - Föreningslokalen i Stadsarkivet,
öppet 30 minuter före varje föredrag.

Stadsarkivet - Västra Sandgatan 7
Telefon 042-10 73 32
Måndag - fredag kl. 9.00 - 12.00

Författarna ansvarar för riktigheten i sina artiklar. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera och sätta layout på insända bidrag. Välkommen att citera ur en artikel men ange alltid källan.

ORDFÖRANDEN HAR ORDET

Vad ett år går fort och ibland hinner man inte riktigt med. Att summera 2023 gör att tankarna börjar virvla runt. Vad har vi egentligen varit med om under året?

Putin härjar fortfarande i Ukraina och våra nyhets-sändningar har till stor del handlat om detta avskyvärda krig. Under hösten startade ytterligare ett hemskt krig nere i Israel och Gaza. Här hemma skjuts och sprängs det var och varannan dag. Världen är full av hemskheter och vi blir ständigt påmind om detta i massmedia.

HSBF:s verksamhet sjuder av liv och medlemmarna har hittat tillbaka igen efter våra pandemiår. Kurserna, både vår och höst, har varit fulltecknade och vi känner en stor efterfrågan hos våra medlemmar på kurser, föredrag och andra aktiviteter. På höstens föredrag har vi haft fullt hus. Verkligen kul!

Under hösten har HSBF haft lite DNA-tema. Vi har haft flera DNA-kurser och ett DNA-café. Föreningens föredrag har även varit DNA-inspirerade. Vi märker ett stort DNA-intresse hos våra medlemmar.

Våra vandringar på Pålsjö kyrkogård blev väldigt populära. Vi fick så många anmälningar att vi kommer att erbjuda vandringarna till våren igen.

Tisdagarnas "Jourhavande släktforskare" har under hela året varit väldigt välbesökta. Forskarsalen har vissa tisdagar under hösten varit helt fullsatt.

Vårt fina bibliotek håller numera öppet vid varje föredrag. Det finns en riktig bokskatt på biblioteket. Kom gärna hit och se vad vi har på hyllorna. Har man inte möjlighet att komma vid föredragen så kontakta någon i styrelsen så fixar vi det.

I höst provade vi något nytt med ett "Forskarcafé". Syftet var att öppna upp för medlemmarna och skapa ett forum för släktforskarsnack. Forskarcafé kommer tillbaka 2024 men med ett lite annat upp-lägg.

Min egen släktforskning går lite på halvfart just nu men när jag tänker tillbaka på 2023 så har min senaste bok blivit översatt till engelska och den har blivit till stor glädje för de amerikanska släktingarna "over there".

Det är intressant och stimulerande att upptäcka släktforskningens spännande värld!

Du som är intresserad av släktforskning och är pigg på att engagera dig i föreningen – hör av dig till någon i styrelsen!

Ett varmt och innerligt tack vill jag ge till alla våra medlemmar, kursledare och till styrelsen som alla är aktiva, på olika sätt, så att vår förening sjuder av liv.

Till slut vill jag önska Er alla en riktigt Fröjdefull Jul och ett Gott Nytt År.

Inga-Lill

VI BEHÖVER DIG!!

Inför vårens årsmöte behöver styrelsen en styrelseledamot och en revisor. Välkommen att höra av dig om du vill engagera dig i vårt styrelsearbete. Vi är ett glatt gäng som gärna träffar dig och berättar mer.

Hör av dig till Inga-Lill Nilsson, ordförande, 0725 21 44 80 eller mejla inga-lill.nilsson.hbg@hotmail.se

OM ÅNGERRÄTT OCH AVANMÄLAN

Av Styrelsen

ÅNGERRÄTT

I enlighet med lagen har du 14 dagars ångerrätt efter att du har fått ett antagningsbesked.

- När ångerrätten gått ut är din anmälan bindande.
- Bokningar som du inte är antagen till kan du alltid ångra utan begränsningar.
- Har aktiviteten startat har du ingen ångerrätt.

AVANMÄLAN

- Om du avanmäler dig under den tid du har ångerrätt tas avgiften bort.
- Om din ångerrätt upphört kvarstår avgiften om det inte finns reserv som kan överta din plats.
- Tvingas vi ställa in en aktivitet innan den startar får du självklart tillbaka hela avgiften.

VILL DU BLI MEDLEM?

Medlemsavgift: 200 kronor / år och medlem

Familjemedlem (med gemensam adress): 100 kronor / år och medlem

Ansökan om medlemskap:

Ring Berit Björk 0701 70 64 47 eller mejla hsbf.sahbg@gmail.com

Mejla namn, adress, postadress, telefonnummer samt om det gäller medlem eller familjemedlem.

Som medlem i HSBF får du:

- HSBF-NYTT, vår medlemstidning två gånger om året
- Företräde till våra aktiviteter
- Inbjudan till medlemsträffar
- Rabatt när du handlar i Rötters bokhandel
- Möjlighet att delta i vår kursverksamhet
- Olycksfallsförsäkring. För mer information, se www.rotter.se/forbundet/medlemskap/forsakringar

Sist men inte minst blir du en viktig del i vår förening, HSBF.

VI SÄNKER PRISET FÖR VÅRA MEDLEMMAR SOM GÅR PÅ FÖREDRAG!

Är du medlem och besöker våra föredrag så betalar du endast 50 kr. Icke medlemmar betalar 120 kr.

Detta gäller från och med 1 januari 2024.

Välkomna!

BRÖLLOPET I GAMLA TIDER

Av Kjell Dellert

I våra dagar är det förstås självklart att man gifter sig av kärlek, om man nu gifter sig överhuvudtaget. Så har det, som bekant inte alltid varit. I gamla tider hände det att den blivande bruden och brudgummen var de sista som fick veta att de skulle inträda i det äkta ståndet. Äktenskapet i det gamla bondesamhället var en praktisk angelägenhet och det var respektive föräldrar som gjorde upp om saken, åtminstone i de högre samhällsklasserna. Storbonden ville förstås inte att hans son skulle gifta sig med en fattig flicka som inte kunde föra med sig någonting i boet. Bättre var om man kunde leta fram en brud vars föräldrar hade stora ägor. Då kunde rentav en sammanslagning av de båda gårdarna komma på tal och bondens egen- dom, och därmed makt och förmögenhet, skulle öka.

När man så hade hittat en lämplig flicka så gällde det att övertyga hennes far om det kloka i ett äktenskap mellan de båda unga.

Böneman

I de högre samhällsklasserna kunde man då, för att slippa tala i egen sak, anlita en så kallad "böneman". Det kunde vara en skomakare, gårdfarerihandlare eller liknande som hade kännedom om ortens folk. Bönemannen gjorde ett besök i gården hos den tilltänkta bruden. Han började tala om väder och vind och liknande för att så småningom komma in på det viktiga. Vid det laget hade förstås husfar med största säkerhet redan listat ut vad bönemannen ville allra helst, om det var en flitigt

anlitad böneman. Det hörde ändå till god ton att inte låtsas om detta utan vänta tills bönemannen själv framförde sitt ärende. Kanske var storbonden tveksam. Då gällde det för bönemannen att framställa sin "klient" i ännu bättre dager, att smickra och locka så att flickans far till slut gav den unge mannen tillåtelse att komma till gården på visit. Ibland kunde det hända att bönemannen själv måste komma tillbaka ytterligare en gång för att övertala far i huset om den tilltänkta brudgummens förträfflighet. Men hade friaren blivit inbjuden till gården så skulle det mycket till för att flickans far skulle säga nej till frieriet. En inbjudan betydde oftast att uppgörelsen redan var klar och att det bara var detaljerna som skulle diskuteras.

Nattfrieri

I mellersta och norra Sverige var det vanligt med "nattfrierier". Denna sed förekom knappast i de högre samhällsklasserna eftersom den förutsatte flickans samtycke. Ett nattfrieri beskrivs på följande sätt i boken "Fira bröllop förr och nu" av Lars Bondeson och Cecilia von Melen: Bygdens unga män kunde på lördagskvällen samlas för att traska runt i byn och besöka unga flickor i deras hem. Man knackade på hos flickorna och hoppades på att bli insläppt. Blev man inte det kunde det hända att man lyfte av ett fönster och kröp in den vägen. Man får förutsätta att flickan själv var "med på noterna" eftersom hon inte ropade på hjälp när det kom in karlar genom fönstret. Sedan kunde pojkar lägga sig hos flickan fullt påklädda och resonera om vardagliga saker. Sedan drog följet vidare. Ibland hände det att någon av pojkarna stannade kvar hos en flicka. Hade han riktig tur fick han ta av sig skorna och krypa ner till flickan men intimare än så fick man inte bli, då överträdde man reglerna. Om tycke uppstod kunde pojken besöka samma flicka lördagen därpå och eventuellt stanna kvar ända till morgonen. Om då föräldrarna utan knot bjöd på frukost kunde den unge mannen anse sig accepterad och välkommen i huset. Nattfrieriseden var således varken omoralisk eller lössläppt. Allt gick mycket städat till, annars kunde pojken straffas genom att uteslutas från

de övriga männens gemenskap. Ändå ansåg prästerskapet att denna sedvänja var farlig för ungdomen och ville stoppa den. I Leksand fattade man 1780 beslut om att förbjuda de unga männen att nattetid söka upp flickor. Man bestämde vidare att flickorna borde sova i samma hus som sina föräldrar för att förhindra att nattliga besökare gjorde visit. En flicka som hindrade en pojke att kliva ner i sängen kunde räkna med en stor belöning ”32 skilling, 12 runstycken”.

Efter frieriet blev det trolovning

När så själva frieriet, hur det nu än gick till, var avklarat så var det inte bara att springa iväg till prästen och ingå äktenskap. Efter frieriet kom trolovningen eller ”fästningsstämman” som den först kallades. Enligt lagen skulle det unga paret trolovas i de närmaste släktingarnas närvaro. Dessa kunde i framtiden, om någon ifrågasatte trolovningens giltighet, vittna om att den gått rätt till. Trolovningen innebar nämligen vissa rättigheter. Barn som föddes efter trolovningen, men före vigseln ansågs ”äkta”. Om en av parterna dog före vigseln så hade ändå barnet full arvsrätt. Så var det ända fram till år 1915 då bestämmelserna ändrades. Först 1970 återfick, det utom äktenskapet födda, barnet sin rätt till arv efter fadern. Vid trolovningen var det brukligt att mannen lämnade en fästegåva. För riktigt länge sedan lämnades gåvan till flickans far(!), senare till flickan själv. Det kunde vara kläder, skedar, en kedja eller något annat. Ibland förekom det att flickan fick en ring. Vid fästningsstämman bekräftades parternas avtal genom handslag. Man ”gav varandra handen” och detta handslag var alltså juridiskt bindande. Man bestämde också vad kvinnan skulle föra med sig i boet; det var ofta sängkläder som lades i brudkistan. Så småningom förlorade trolovningen i betydelse. Den avklarades ofta utan vittnen och kom så småningom att kallas ”förlovning”. En förlovning har ju inte, och hade inte heller förr, någon juridisk betydelse.

Lysning

En annan ceremoni som tidigare var viktig, men som förlorat i betydelse, är lysningen. Från början skulle den ske före trolovningen och i senare tid först före vigseln. Om man i gamla tider ville ta ut lysning så fick man gå till prästen som anställde förhör i kristendomskunskap. Om det unga paret då visade sig besitta tillräckliga kunskaper så

skrev prästen ut en så kallad ”lysesedel” och fick för det ersättning in natura eller i kontanter. Så tog det förälskade paret lysesedeln och gick med den till klockaren som tre söndagar i följd bar upp den till predikstolen. Från predikstolen frågade sedan prästen församlingen om någon visste något som gjorde ett bröllop mellan de två omöjligt. Fästfolket borde förstås själva komma till kyrkan åtminstone den tredje lysningsöndagen. Om ingen i församlingen hade något att invända mot äktenskapet så var det fritt fram att gifta sig för det unga paret. När det ”lyste” i kyrkan brukade det kallas att prästen ”slog benen av” de unga tu. Ofta fick därför paret en käpp, krycka eller en broderad tavla med det motivet i present. Det var vanligt att man i samband med någon av lysningsöndagarna hade lysningsmottagning till vilken man inbjöd med utskickade kort. Senare övergick man till annonsering i tidningen. År 1903 publicerades den första lysningsannonsen i Svenska Dagbladet. År 1969 avskaffades den obligatoriska lysningen, och när man nuförtiden genomgår hindersprövning så görs det inte offentligt utan i det tysta med undersökningar i kyrkoböcker och register.

Vigsel

Sedan var det alltså dags för själva vigseln. På vissa platser i vårt land var det vanligt att bröllopet hölls i samband med jul- och nyårshelgerna då man ändå hade massor av mat i huset. Det kunde på andra ställen vara vanligare att hålla bröllop till påsk. Detta därför att det var förbjudet att hålla vigsel i fastan och också därför att flickorna sedan skulle ut till fåbodarna och vara långt borta från hemmen. Under 1900-talet har det varit vanligt att hålla bröllop i samband med exempelvis pingst eller midsommar. Gammalt tillbaka var det viktigt att inbjudande av gäster till bröllopet gick till på rätt sätt. För riktigt länge sedan var det till och med reglerat i lag. Två män och två kvinnor hade i uppdrag att bjuda, var och en sitt kön, till bröllopet. På vissa håll ansågs det viktigt att det var en släkting till brudparet som var ”inbjudare” medan motsatsen på andra håll ansågs lika viktig. Hur många gäster som skulle bjudas berodde på familjens välstånd. Hade man råd att ställa till med ett

stort bröllop med många gäster så låg det förstås en viss status i det. Mindre bemedlade nöjde sig kanske med en tillställning för de allra närmaste. Emellertid kunde man få hjälp med kostnaderna för mat genom det så kallade "förlingssystemet". Det innebar att gästerna själva hade med sig mat, bröd, pannkakor eller vad det nu kunde vara. Värdfolket stod för det drickbara. Det förekom också ofta att husbondefolket ordnade bröllop för sina drängar och pigor. Hur påkostat det då blev berodde på välviljan hos husbondefolket.

Brudparets klädsel

Brudens klädsel har varierat genom åren. På 1700-talet kunde brudklänningen vara blommig. På fotografier från sekelskiftet och strax dessförinnan kan man ofta se svartklädda brudar, speciellt när det gäller vigslar i de lägre samhällsklasserna. I de högre stånden hade den vita brudklänningen då redan slagit igenom för länge sedan. På 1960-talet förekom ibland kort-korta brudklänningar men detta, inte särskilt smakfulla, mode blev kortlivat. På huvudet borde bruden förstås ha en krans eller en krona. Kronan kunde ibland lånas ut av kyrkan men då gällde det förstås att bruden var oskuld. Var hon inte det skulle hon inte bära någon krona överhuvudtaget eftersom den symboliserade det oskuldsfulla. Om prästen efter bröllopet fick veta att bruden orättmätigt burit sin krona kunde han utkräva böter för detta och dessutom måste kronan putsas noga innan den lånades ut till nästa brud.

Brudgummens klädsel har varit sig ganska lik det senaste århundradet. Han har burit frack, smoking eller kostym. Helst skulle han tidigare också ha en skjorta som bruden sytt åt honom (som tur var för brudgum, brud och bröllopgäster hade denna sedvänja försvunnit när artikelförfattaren inträdde i

det äkta ståndet). Under 1700- och 1800-talen hände det ibland att brudgummen fick låna prästens kappas att gifta sig i. Han borde också ha en stilig hatt, gärna dekorerad med band och rosetter i olika färger. Hatten kunde eventuellt hängas på psalmsiffertavlan i kyrkan för att beskådas av bröllopgästerna.

Förrättning av vigseln

För länge sedan, under medeltiden, var det inte kyrkan som förrättade vigseln. Det kunde i stället göras av brudens far, som överlämnade bruden till brudgummen och på så sätt förklarade de bägge gifta med varandra. Det kallades att han förrättade giftermålet. Med bröllop menade man då själva bröllopgillet som oftast ägde rum i brudgummens hem. År 1734 ändrades detta och den kyrkliga vigseln erkändes som den enda lagliga möjligheten att ingå äktenskap. Vigsling på plats i kyrkan, i anslutning till högmässan, var då det vanliga. Under 1800-talet började högre ståndsvigslarna flytta ut till gårdarna för att sedan i slutet av förra seklet återigen flytta in i kyrkorna. Då höll man inte vigsling i anslutning till högmässan, då var ju kyrkan full av "ovidkommande" besökare, utan vanligtvis på lördagen. Emellertid snuvade man ju i och med detta församlingen på ett gratisnöje att få se det ståtliga brudparet.

Brudskådning

Därför utvecklades seden med "brudskådning". Nyfikna personer gick till bröllopgården och ville se brudparet. Ibland kunde det gå ganska bullrigt till väga och en skara människor "ropade fram" brudparet. Om man inte kom ut frivilligt och visade sig så ropade de församlade ytterligare en gång och gav sig inte förrän brudparet visade sig. Ibland kunde "brudskådningen" ses som en uppvaktning, ibland var folk i den församlade skaran onyktra och kunde fälla nedlåtande omdömen om brudparet. I våra dagar har ju brudskådningen ersatts av bröllopsannonser i tidningen.

Bröllopsgåvor

Överlämnandet av bröllopsgåvor var i gamla tider något som var strängt kontrollerat och måste utföras på rätt sätt. Nils-Arvid Bringéus beskriver ritualen i sin bok "Livets högtider": Brudparet kunde sitta vid ett särskilt bord dit gästerna kom med sina penninggåvor.

Prästen stod också där och han ropade ut givarens namn och hur mycket han givit. Detta antecknades sedan i protokoll. Det kunde också hända att en spelman var närvarande och spelade en skänklåt vid överlämnandet av gåvan. Brudparet kunde sedan anses skyldiga de ogifta givarna minst ett lika stort belopp när deras bröllop en gång skulle stånda. Hade man bjudit för många gäster på sitt eget bröllop kunde man således bli halvt ruinerad av alla gengåvor man förväntades ge.

Bröllopsdansen

Bröllopsdansen var förr i världen mycket viktig. Även prästen deltog i denna. Det kunde till och med vara han som öppnade dansen tillsammans med bruden. Gjorde inte han det så gjorde brudgummen det. Sedan borde dansen vara till dess att bruden dansat två gånger med varje gäst, barn och kvinnor inräknade. När dansen och bröllopfesten var slut vidtog sängledningen. Bröllopsgästerna följde med brudparet in i sängkammaren och gick inte därifrån förrän de två krupit ner i sängen tillsammans. Först då kunde nämligen äktenskapet anses som laga giltigt. Prästerskapet försökte så småningom förbjuda denna sedvänja som omoralisk men lyckades inte. Då omvandlade man den i stället till en kyrklig ceremoni med en präst närvarande som välsignade brudparet där de låg i sängen. Sängledningen brukades även av hovet. Det finns en tavla föreställande Karl X Gustav och hans nyblivna maka Hedvig Eleonora liggande i en säng i rikssalen på Stockholms slott 1654 med ett stort antal bröllopsgäster vid sängkanten.

Morgongåva

Efter bröllopsnatten skulle bruden få sin morgongåva. Från början var den ett tack från brudgummen för brudens oskuld och forna tiders morgongåva har väldigt lite gemensamt med dagens. Mor-

gongåvan skulle då nämligen vara en form av "änkepension", en gård, en tomt eller liknande och bruden kunde inte komma i besittning av egendomen förrän maken avlidit. Gåvan skulle bevitnas och antecknas i kyrkoboken. Naturligtvis hade inte alla råd att ge sin nyblivna hustru en gård i morgongåva. Bland de lägre klasserna förekom redan då smycken eller klädesplagg som gåva. Första söndagen efter bröllopet skulle brudparet helst komma till kyrkan i sina bröllopskläder. Därifrån har vi fått uttrycket "ståta brud". Detta var ännu ett tillfälle för församlingen att skåda brudparet i all deras prakt. Därefter hade de två lämnat sin tidigare tillvaro som ungdom och var nu allmänt accepterade som fullvärdiga medlemmar av församlingen.

Och sedan levde de lyckliga i alla sina dagar.

Publicerad med tillstånd av författaren Kjell Delert. Artikeln har tidigare presenterats i tidningen Kvällsstunden.

NYA BÖCKER I VÅRT BIBLIOTEK

Av Ann-Marie Westerberg

Alla är vi Valloner, av Peter Sjölund.

DNA-släktforskaren Peter Sjölund skriver i den här boken om hur och varför släktmyter uppstått. Det blir nedslag i norra Sveriges glamourösa Buresläkt, Drottninggätten på Tjörn och jämtländska Skankeätten, med påstådda kopplingar till vikingakungar på Isle of Man. I många av dessa släkter finns de som hårdnackat håller fast vid sedan länge motbevisade släkthistorier, allt för att inte förlora länken till en ”fin släkt”.

Flera av de stora släktmyterna undersöks idag av sanningsjagande medborgarforskare, utrustade med ett mycket kraftfullt verktyg – DNA.

Tolka ditt DNA-resultat, av Peter Sjölund.

DNA-experten Peter Sjölund lär dig använda ett av släktforskningens mest kraftfulla verktyg.

Med hjälp av många illustrationer och exempel får du lära dig förstå och använda informationen i ditt testresultat. Boken lär ut en steg-för-steg-metod för att hitta och bevisa släktskapet mellan dig och dina DNA-matchningar. En metod som du direkt kan använda på ditt eget resultat.

Boken vänder sig främst till dig som testat dig hos Family Tree DNA (testet Family Finder) eller MyHeritage, men kunskaperna är värdefulla även när du testat dig på andra ställen.

Släktforskarnas årsbok 2023

I juni 2023 släpptes boken *Släktforskarnas årsbok 2023*. Den är skriven på svenska och består av hundratals sidor djupgående information om historia och arkeologi. Förlaget bakom boken är Sveriges släktforskarförbund.

Inlåsta, släktforska i polis-, fängelse och anstaltsarkiv av Roddy Nilsson.

Fängelser, hospital, sinnessjukhus, barnhem och alkoholistanstalter är exempel på institutioner där tusentals och åter tusentals människor under de senaste århundradenas historia tillbringat längre eller kortare perioder av sina liv.

I boken presenteras olika institutionsarkiv med tips och exempel på vilka uppgifter som kan hittas i dessa. Vid sidan av olika typer av institutionsarkiv tar ett särskilt kapitel upp forskning i polisiära arkiv.

Släktforska utanför Norden av Tomas Furth.

Sverige har alltid haft invandring men aldrig tidigare har en så stor del av befolkningen haft rötter utomlands. Den stora invandringen har skett under

det senaste halvsekle. Men den moderna invandringen till Sverige kom igång redan på 1860-talet, samtidigt som utvandringen från Sverige tog fart.

Det här är en handbok för den som letar efter anor som invandrat till Sverige under de senaste 160 åren. Du får veta hur du först söker efter uppgifter i svenska arkiv, sedan hur du går till väga för att ta reda på uppgifter om din släkt i det gamla hemlandet.

Boken är i första hand inriktad på att söka dina anor i olika webbplatser online.

"Släktforska utanför Norden är en fantastisk bok som kommer att vara till stor nytta för alla med släkt utanför Norden."

Margareta Hartelius, BTJ-häftet nr 24, 2019.

EN KORT INBLICK FRÅN STUDIECIRKELN "SLÄKTFORSKA I DANMARK"

Av Ann-Marie Westerberg

Då har vi avslutat studiecirkeln "Släktforska i Danmark". Denna gång var vi sju deltagare och vi har träffats fem gånger. Danmark är lite svårare att forska på än Sverige. De har till exempel inte haft husförhör utan danskarna har haft så kallade "folketællinger" vart 5:e år fram till 1940.

Vi har använt oss av både HSBF:s föreningslokal samt forskarsalen där programmet Ancestry har varit till stor hjälp.

Gruppen har varit mycket aktiv och har alla haft olika erfarenheter. Någon var superduktig på att läsa text, någon annan var duktig på att hitta gator och "sogn" i Köpenhamn. Vi har haft mycket trevligt och alla har funnit svar på en del av sina frågor. Vi har bestämt att göra ett studiebesök på Riksarkivet i Danmark till våren 2024.

Ett tack till alla deltagarna.

Medlemsavgiften 2024

**Nu är det dags att betala medlemsavgiften för 2024.
200 kr för medlem och 100 kr för familjemedlem.
Betala på bankgiro 5462-1925 eller Swish 123 331 91 00.
Betala senast 31 januari 2024.**

Glöm inte att ange ditt namn.

bankgirot INBETALNING/GIRERING AVI

Medlemsavgift för år 20
Medlem 200:-
Familjemedlem 100:-

Betalningsvärdare (namn och postadress)
Betalningsmottagare (endast namn)
Helsingborgs Släktforskare- och Bygdeförening

Till betalningsvärdare (fylls alltid)
5462-1925

54621925 #45#

OBS! Inbetalningskort kommer inte att skickas ut!

ARKIVENS DAG

Av Inga-Lill Nilsson

HSBFs representanter på Arkiven Dag på Helsingborgs Stadsbibliotek.

Den 11 november arrangerades Arkivens dag i hela Sverige och HSBF fanns då i hörsalen på Helsingborgs Stadsbibliotek.

Vi var ett glatt gäng på 13 personer som tillsammans presenterade föreningen, svarade på frågor samt presenterade vårt kursutbud för våren 2024.

Många besökare var DNA-intresserade. En del topsade sig och ganska många köpte ett kit för att topsa sig hemma. Det fanns även ett stort intresse bland besökarna om hur man släktforskar i Danmark. Antalet besökare var färre än året innan men trots det så var det många besökare som fick svar på sina släktforskarfrågor.

På Kulturmagasinet, som delar område med Fredriksdals museer och trädgårdar, var det öppet hus och där hade vi anslag om vår förening och dess verksamhet.

Både besökare på Stadsbiblioteket och på Kulturmagasinet har hittat släktforskningens spännande värld. Arkivens dag har genererat ett par nya medlemmar till föreningen och ett antal kursdeltagare till vårens kurser.

Arkivens dag 2024 kommer HSBF att arrangera i samarbete med Stadsarkivet och finnas tillsammans med dem på Kulturmagasinet.

SLÄKTFORSKARDAGARNA 2023 I ÖSTERSUND

Av Lars Nilsson

Sista helgen i augusti arrangerade Jämtlands Lokalhistoriker och Släktforskare årets släktforskar dagar med temat ”Mittnorden – från kuster och fjäll” i Folkets hus i Östersund. Förutom helgens cirka 40 utställare, 34 föreläsningar och diverse kringaktiviteter så avhöll Sveriges Släktforskarförbund sin riksstämma på fredagen.

Jag var HSBFs representant på stämman tillsammans med 83 andra ombud från totalt 50 olika föreningar. Innan själva årsmötet hade vi en informationskonferens där Svenska Arkivförbundet presenterade Nationell ArkivDatabas (NAD) och dess hotade framtid, Riksantikvarieämbetet presenterade en utredning ”Räkna med kulturarvet – hållbarhet och klimat” samt slutligen presenterade Niklas Hertzman nyheter från ArkivDigital. Själva årsstämman var en lugn tillställning, där det lyftes upp ett par frågeställningar till styrelsen under övriga frågor att titta på till nästa årsstämma.

Under fredagskvällens mingel med ombuden fick jag kontakt med en föreläsare som vill komma till Helsingborg och berätta om ”**Nattmän**”, ett föredrag som vi hoppas kunna erbjuda framöver. Nattmansyrket har funnits sedan 1500-talet och deras uppgift var bland annat att hjälpa bödeln efter avrättningar.

Den stora händelsen för våra medlemmar **Åsa Hertzman** och **Linda Kvist** var när de fick ta emot priset som **Årets eldsjäl 2023** på lördagens bankett.

Lördagen & söndagen var öppen för allmänheten att ta del av utställningen och föredragen. Jämtlands landshövding (precis som Skåne har de en egen flagga) klippte invigningsbandet och Jämtlands Artilleriförening sköt salut utanför. Därefter höll Mikael Tornving (Jeopardy, Parla-

mentet mm) ett roligt anförande om sina rötter i Östersund, sin erfarenhet av släktforskning och sin lite skeptiska syn på DNA-tester. Därefter berättade Gunilla Nordlund om radioserien ”Släktband” och dess efterföljare ”Familjehemligheten”.

Jag hade bokat plats till 6 olika föredrag under helgen, och det var tur eftersom intresset var stort till de små föreläsningssalarna. Många tyckte att lokalerna i Folkets hus var trevliga men utställarna klagade på att det var för trångt och besökarna tyckte att det fanns för få platser till föreläsningarna.

Totalt sett var det ett fint arrangerat evenemang som krävde stor uppslutning bland arrangörsklubbers medlemmar. För det ska de ha ett stort tack. Besöksantalet var inte lika högt som när släktforskar dagarna hålls i ett mer tätbefolkat område men Sverige är långt och ojämnt befolkat så det får man leva med. Arrangörerna verkade i varje fall vara tillfreds.

Nästa års släktforskar dagar kommer att arrangeras den 24–25 augusti av Malmö Släktforskarförening i Baltiska Hallen i Malmö. De har utlovat större och bättre plats för alla och hoppas då få se samtliga 22 skånska släktforskarföreningar på plats. För mer info se den kommande hemsidan sfd2024.se

För mig som ny i styrelsen och släktforskarfamiljen var årets släktforskar dagar ett ypperligt tillfälle att lära mig mer samt skapa kontakter och få tips till kommande föredrag och aktiviteter i vår förening. Jag hoppas att ni får se prov på det under nästa år.

KVINNOHISTORISKA VANDRINGAR PÅ PÅLSJÖ KYRKOGÅRD

Av Marita Lindau och Inga-Lill Nilsson

Den 9 och 19 september var det guidade vandringar på Pålsjö kyrkogård. Margareta Nelke och Birgitta Svensson, från "Kvinnohistoria Helsingborg", berättade om tio intressanta kända och okända kvinnoöden.

Margareta Nelke och Birgitta Svensson

På äldre gravstenar presenteras kvinnor och män olika. Männen med titel, för- och efternamn. Kvinnor som "Hustrun" eller "Makan", följt av förnamnet. Mannens namn står överst eller till vänster även om hustrun avlidit först. I familjegravarna är ofta alla utom familjefadern osynliga. Numera finns både namn och efternamn med för både kvinnor och män. Titlarna har också försvunnit.

Pålsjö kyrkogård invigdes 1913 och den första som begravdes på kyrkogården hette Ida Kristina Malm. Hon dog i lunginflammation och begravdes den 20 juli 1913. Begravningen kostade 300 kronor (cirka 15 000 kronor idag).

På kyrkogården ligger också en av stadens stora döttrar, Maria Zoéga. År 1886 startade Maria och hennes man, Carlos Zoéga, kaffehandel på Kullagatan 27. Men efter bara några år gick Carlos bort. Maria var nu ensamstående med barn. Trots flera

intresserade köpare tackade hon nej till att sälja företaget. I stället drev hon det vidare med sin nya man Johan Svensson. Johan tog sin frus efternamn Zoéga, vilket var ovanligt på 1800-talet.

Andra gravar som besöktes var *Mona Mårtensons* grav. Hon var en känd skådespelerska, utbildad på Dramaten. Hennes mest uppmärksammade film var *Gösta Berlings saga*.

Edith Oldrup-Björling var en firad operasångerska på den Konglige Teater i Danmark. På 1940-talet gifte hon sig med hovsångaren Sigurd Björling (inte släkt med Jussi Björling).

Gunhild Falkengren blev 104 år. Livet för henne hade inneburit både glädje och sorg. Trots små medel hade hon en förmåga att göra livet till en fest. *Birgit Wenngren* är mest känd för gymnastiken och dansen. Hon startade bland annat gymnastiktruppen "Helsingborgsflickorna". På vandringarna fick vi även höra historier om andra kända och okända kvinnor i Helsingborg.

Vandringarna var mycket intressanta och spännande. De fångade verkligen oss deltagare. De två duktiga guiderna berättade inlevelserikt om dessa kvinnors olika livsöden.

ATT FÅ EN ANNAN FAR PÅ ÄLDRE DAR

Av Berit Björk

Det var fullsatt på Stadsarkivet den 17 oktober då Tom Glans höll ett gripande och givande föredrag om hur det är ”att få en annan far på äldre dar”. Han berättade personligt och med inlevelse om vad som hände honom. Hur han upplevde det när han upptäckte att den man som han sett som sin far i 71 år, Helle Glans, inte var hans biologiska pappa.

2018 blev han kontaktad av sin kusin Lars som letade efter sin okände morfar. Kanske var det någon av farfars bröder? Farfar hade gift om sig och Toms pappa Helle hade en halvbror Jan. Tom bestämde sig för att göra ett DNA-test. Det blev ett oväntat resultat. När resultatet kom var han inte med på listan över släktingar till Jan. Var det inte fel på testet var han och Jan inte släktingar. Vem hade levat med ”fel” pappa hela livet?

Det väckte många känslor till liv. Det blev långa samtal med hustrun och många nätter med dålig sömn. Ett slags sorgearbete startade, lite som att förlora pappa Helle en gång till.

Till sist kom Tom fram till att han måste ta reda på hur det låg till. Han ber sina syskon att testa sig. Hans syster Tanja kommer då upp som hans halv-syster.

Toms pappa Helle gick bort för flera år sedan och även hans mamma Margit hade gått bort så han hade ingen att fråga om hur det låg till. Visste de vem som var hans biologiska pappa? Var det Margits och Helles hemlighet?

Tom läser i ett gammalt anteckningsblock efter Helle och tittar i gamla fotoalbum och på tavlor som de har hemma. Han hittar också gamla brev från mamma Margits ungdomskärlek Alvar. Tankarna går i olika riktningar. Vem kan vara hans pappa? Han hamnar i en återvändsgränd.

Han upptäcker sedan att Alvar och hans mamma Margit träffats även efter att Helle och Margit blivit ett par. Var Alvar hans pappa?

Han fortsätter släktforska och upptäcker att Alvar hade två barn, Jonny och Helen. Alvar hade Tbc och dog ung. Hur närma sig hans barn? Tom skrev till Jonny och berättade att de kanske var halvbröder. Jonny gick med på att träffas och Tom åkte hem till honom. De fann varandra direkt och fick fin kontakt. Jonny gick med på att testa sig och sedan var det bara att vänta på testresultatet. Svaret kom och det visade sig att Tom och Jonny var halvbröder. Han har fått en ny stor släkt och de har träffats några gånger.

Halvsyster Helen bor uppåt landet och har inte testat sig. De har ingen kontakt.

Man ska vara beredd på oväntade sanningar och ibland även obehagliga sådana när man testar sig. När Tom fick frågan om han ångrar DNA-testet, svarade han ja till en början, men tycker idag att värdet att känna till hur det är och att få kontakt med sin halvbror och övrig släkt överväger.

Och ja, Tom Glans är pappa till komikern Johan Glans.

Tom Glans. Foto: Birger Nilsson

KVINNORNA PÅ GALOSCHAN

FÖREDRAG OM DEN KVINNliga VARDAGEN PÅ HELSINGBORGS GUMMIFABRIK

Av Ann-Marie Westerberg

Vi hälsade antikvarie/fil.mag i historia Pelle Johansson välkommen. Pelle arbetar på Helsingborgs museum.

Pelle Johansson. Foto Birger Nilsson

Dagens föredrag började med en genomgång av industrialiseringens väg genom Amerika och Europa till Helsingborg och så småningom starten av Helsingborgs Gummifabrik. Den största delen av arbetarna var kvinnor.

Tidiga morgnar och låg lön

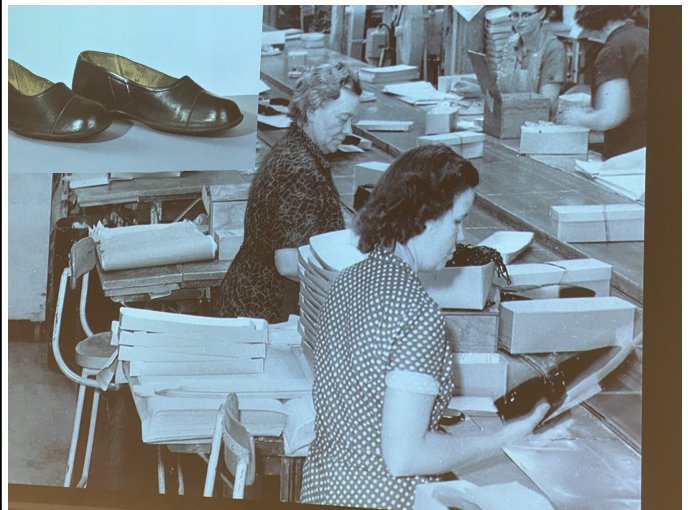
Kvinnorna beskriver i olika berättelser som sparats hur de fick stiga upp mycket tidigt på morgnarna för att hinna lämna barnen hos anhöriga eller på föregångarna till förskolan som, till exempel, "Krubban". Därefter cyklade de ner för Furutorpsbacken till fabriken. Dit skulle de hinna ner innan morgontåget kom och spärrade deras väg. Om de kom för sent till jobbet fick de avdrag på lönen som redan var låg. Kvinnornas timlön var länge hälften av männens, 24 öre/timme.

Fackföreningen startades

Så småningom övergick företaget till att betala ut ackordslön men löneskillnaderna mellan könen förblev stora. Flera kvinnor gjorde sina röster hörda och den fackliga organisationen startade. Man diskuterade bland annat bristen på toaletter

samt att vissa skor var svåra att tillverka. Tiden räckte inte till och därmed blev lönen lägre.

När andra världskriget bröt ut och männen mönsttrade anställdes fler och fler kvinnor. Under åren som gick fortsatte kvinnornas kamp för bättre rättigheter och högre lön.

Fabriksinteriör. Foto från föredraget.

En epok går i graven

Från och med 1960-talet började företaget allt mer känna av konkurrensen från utlandet. Lönsamheten försämrades och i olika etapper skars personalstyrkan ner. 1979 upphörde verksamheten och därmed gick en långvarig industriverksamhet i graven.

Pelle Johansson rekommenderar alla som är intresserade att titta i alla de arkiv som finns om verksamheten hos Skånes Näringslivsarkiv som finns på Maria Park i Helsingborg.

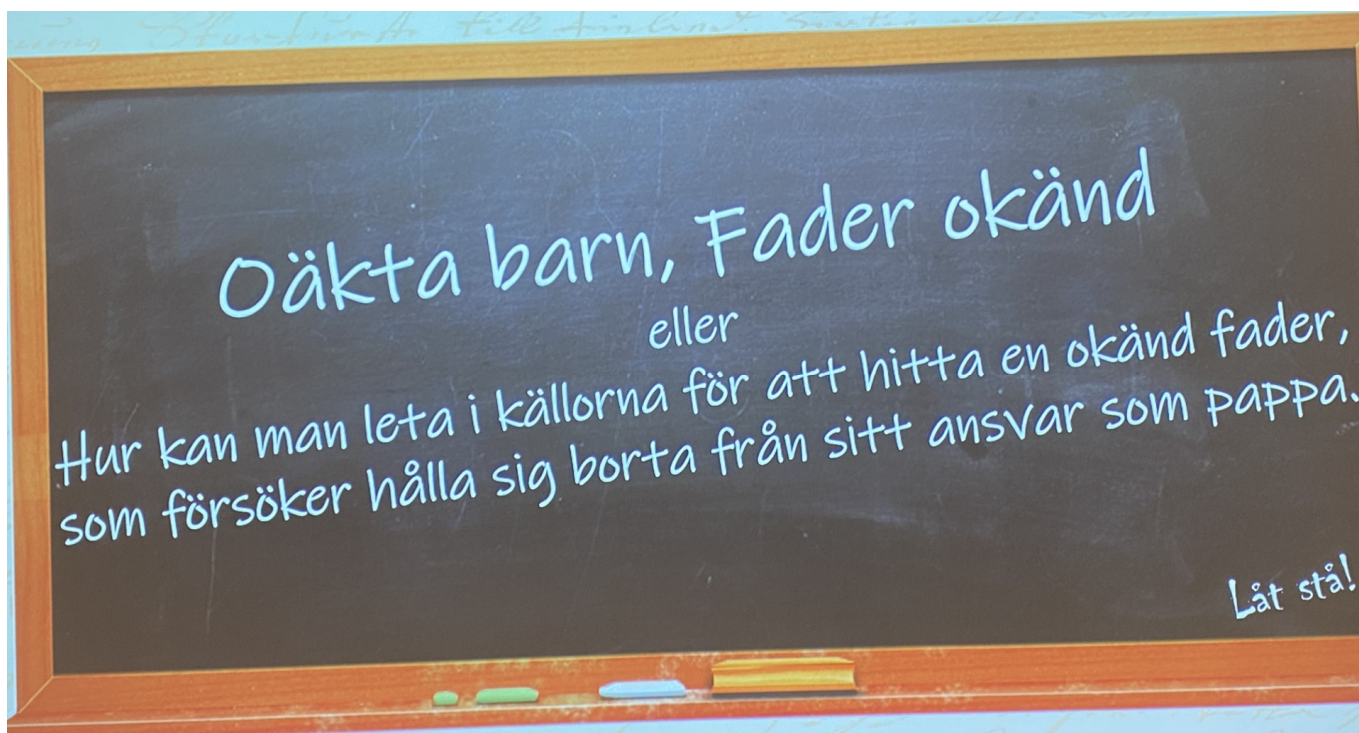

Reklambild. Foto från föredraget.

OÄKTA BARN OCH OKÄNDA FÖRÄLDRAR

FÖRELÄSNING AV NIKLAS HERTZMAN FRÅN ARKIV DIGITAL

Av Annelie Sandström, foto Birger Nilsson

Släktforskare som INTE har något oäkta barn i sina släktled är nog inte många och det är heller inte alltid så lätt att hitta den okände fadern till ett oäkta barn. Ibland är även modern okänd och för att hitta henne gäller det att veta hur man gör.

Niklas Hertzman

Niklas Hertzman från Arkiv Digital föreläste för en fullsatt sal på Stadsarkivet den 5 december och började med att slå fast att den viktigaste egenskapen för en framgångsrik släktforskare är att vara nyfiken!

Nyfikenhet och kunskaper om vilka lagar och regler som gällde under olika tidsperioder är något av det som krävs för att hitta till exempel en okänd far.

Olika svårt olika tider

Mellan åren 1660 och 1810 kan man ofta eller ganska ofta hitta den okände fadern i kyrkoböcker eller andra handlingar. Mellan 1810 och 1863 är det svårt och därefter, mellan 1864 och 1917, är det mycket svårt, för under den perioden fanns inga regler som stadgade att prästen skulle anteckna pappan i några dokument. Enda möjligheten att hitta en okänd far i arkiven under den perioden är om modern hade stämt fadern inför domstol för att få uppfostringsbidrag för barnet. Då finns det möjlighet att hitta uppgifter i till exempel domböckerna.

Från 1918 och framåt blir det lättare igen för då infördes barnavårdslagen. Den innebar att barnavårdsnämnden i kommunen var skyldig att undersöka vem som var far till varje ”oäkta” barn. Barnet fick även en barnavårdsman som ansvarade för den akt som upprättades. Dessa akter följde med barnet vid varje flytt och arkiverades sedan i den kommun där barnet bodde vid myndighetsåldern.

Ett livslång lidande

På 1700- och 1800-talen fick ett oäkta barn oftast lida för det under hela sitt liv. På 1700-talet kunde

man inte få vilket jobb som helst eller flytta vart man ville. Om man till exempel ville bli hantverkare krävdes det att man skulle kunna visa upp ett bördsbrev som utfärdades av domstolen på orten där man var född. Om det stod i bördsbrevet att man inte var född i "äkta säng" så kunde man inte söka jobbet.

Kvinnan som födde det oäkta barnet fick inte lida mindre för oftast var det hon som fick bära den största skulden för det som skett.

I en födelsebok från 1739 skriver till exempel prästen om en kvinna som "återigen genom Satans frestelse och sitt eget horaktiga beteende fött en oäkta son".

I kyrkböckerna ser vi ofta benämningarna fruntimmer, kvinnfolk, hora, deja, kona, hushållerska. Alla dessa betyder att kvinnan fött barn utanför äktenskapet. När det gäller benämningen hushållerska var det ofta så att kvinnan började arbeta som hushållerska i en familj men om mannen blev änklings började hon föda oäkta barn. Och man kan bara gissa vem som är fadern.

Dubbelt hor gav dödsstraff

Fram till 1855 var det olagligt att få oäkta barn. Lägersmål och lönskaläge var två beteckningar för sexuellt umgänge utanför äktenskapet. Detta föll under allmänt åtal och båda parterna skulle instämmas till tinget. Om mannen blev dömd fick han dubbelt så höga böter som kvinnan. Men om han nekade till brott under domstolsförhandlingen blev han oftast helt frikänd och kvinnan fick ensam ta straffet.

I 1734 års lagbok står det mycket om lönskaläge, lägersmål, blodskam, våldtäkt och hor.

Hor betydde sexuellt umgänge där den ena parten var gift. I fallet dubbelt hor var båda gifta på annat håll och detta brott straffades med döden. "gör gift man hor med annan mans hustru miste båda livet" står det i lagboken.

Även våldtäkt innebar dödsstraff, "tager man kvinna med våld emot hennes vilja miste han livet". Kvinnan gick fri om hon omedelbart anmälde våldtäkten till domstolen. Om inte kunde hon i stället bli dömd för lönskaläge.

Kyrkans straff

Efter den världsliga domen följde den kyrkliga. 1686 års kyrkolag stadgade att den som begått lönskaläge skulle dömas till kyrkoplikt. Det innebar att kvinnan skulle stå på pliktball, även kallad skampall och horpall, under högmässan och erkänna sin skuld inför hela församlingen. Även mannen fick samma straff och skulle stå framme i kyrkan och erkänna sina synder.

Efter detta fick de syndernas förlåtelse och upptogs i församlingen igen.

1855 ändrades detta så att kyrkoplikten skulle ske i sakristian istället men skillnaden var inte stor eftersom alla i kyrkan såg vem som vandrade mellan bänkraderna fram till sakristian. Många övergivna kvinnor har genom tiderna gråtit floder av tårar och känt stor skam.

Kanske lyckligt slut

Allra värst var alltså dubbelt hor. 1761 skriver prästen i Oxie församling utanför Malmö i vigselboken: "9 augusti lystes för horbocken Lars Bengtsson och horan Elsa Nilsson här i byn. Vigdes den 4 oktober."

Historien om Lars och Elsa har undersökts och fick kanske ändå ett lyckligt slut. De var båda gifta på varsitt håll, begick dubbelt hor, dömdes till döden men benådades av kungen, fick böta och kanske även fängelsestraff. Säkert är att vigselnotisen är det sista som finns noterat om dem i kyrkböckerna på orten. Förmodligen har de efter vigseln flyttat till annan ort dit ryktet om skam och skuld inte nått. Och förhoppningsvis levde ett lyckligt liv.

Föda barn anonymt

Gustav III införde 1778 Barnamordsplakatet för att undvika att desperata kvinnor dödade sina nyfödda barn. I stället för att bli dömd och utskämd i kyrkan gav man kvinnan möjlighet att få föda barnet anonymt och sedan lämna bort det.

Barnmorskor kunde hjälpa kvinnor att föda anonymt och barnmorskereglementet slog fast att barnmorskan fick hjälpa den födande kvinnan att skriva ner namn och adress och lämna uppgifterna till prästen i församlingen som skulle förvara det på säker plats. Detta för att barnet eller modern senare skulle kunna begära fram uppgifterna.

Moderskaperskännande är ett förseglat konvolut av en moder som fött barn anonymt och dessa kan hittas i arkiven.

Barnmorskedagböcker, som kan finnas bevarade sedan 1856, kan också innehålla uppgifter som leder fram till vem som är far till ett barn. Dessa kan finnas i stads- eller landsarkiven.

Stränga arvsregler

När det gäller arv har reglerna också ändrats mycket genom åren.

Enligt 1734 års lag hade oäkta barn ingen arvsrätt efter vare sig mor eller far. Föräldrar kunde dock testamentera till sina barn och då kan uppgifter finnas i bouppteckningarna.

Först efter 1866 fick oäkta barn ärva sin mamma men bara om mamman hade erkänt för prästen att barnet var hennes.

1905 fick alla barn arvsrätt efter modern och mödernesläktingar. 1929 fick barn arvsrätt efter fadern om han erkänt barnet som sitt. Först 1970 fick alla barn full arvsrätt efter båda föräldrarna.

Patronymikon – en ledtråd

Patronymikon kan ofta ge besked eller en ledtråd till faderns förnamn. Heter barnet Ola Persson så vet vi att fadern med stor sannolikhet hade förnamnet Per.

Första gången en person anges med efternamn är oftast i konfirmationsboken. Innan dess står barnet bara med förnamn i kyrkböckerna. Om man letar efter en okänd far kan efternamnet som dyker upp i konfirmationsboken ge en viktig ledtråd till faderns förnamn.

Är DNA lösningen?

Många tror att DNA är ett enkelt snabbspår till att hitta en okänd förälder. Men Niklas Hertzman betonar att det även krävs mycket traditionell släktforskning för att komma hela vägen fram.

Man måste göra lika mycket vanlig släktforskning som innan DNA-forskningen fanns.

En kombination är den bästa vägen att nå ett framgångsrikt resultat!

Niklas Hertzman rekommenderar Elisabeth Reuterswärd's bok "Fader okänd" som finns att köpa i Rötterbokhandeln men även att låna i HSBF:s bibliotek.

Skånes släktforskarförbund arbetar också sedan 20 år tillbaka med ett stort projekt för att om möjligt pussla ihop föräldrar till barn födda utom äktenskapet. Man går igenom samtliga födelseböcker och knyter dem till andra arkivhandlingar för att kunna ge ut en databas på USB-minne. Mer information finns på <https://www.sksf.se/projekt/oakta-barn>

MEDLEMSKAP I SKÅNES SLÄKTFORSKARFÖRBUND

Av Skånes 22 släktforskarförbund är det tre som inte är medlemmar. HSBF är en av de tre. Under hösten har Skånes släktforskarförbunds ordförande Hans-Göran Nilsson tillsammans med några av deras styrelseledamöter besökt ett av HSBF:s styrelsemöten och informerat om vad det skulle innebära för oss att bli medlem. HSBF:s styrelse har därefter haft många diskussioner om för- och nackdelar med ett medlemskap.

På årets sista styrelsemöte, 28 november, togs ett enhälligt beslut om att föreningen önskar bli medlem i Skånes Släktforskarförbund från och med 2024-01-01.

Till hösten 2024 kommer vi att bjuda in Skånes Släktforskarförbund på en föredragskväll. De kommer då att presentera sin verksamhet och varför ett medlemskap är positivt för HSBF och dess medlemmar.

Vi ser med spänning fram emot ett medlemskap!

Styrelsen i HSBF

Helsingborgs Släktforskare-och Bygdeförening

Kallelse till årsmöte 2024-03-19

kl 18.30 i Stadsarkivets stora sal

Dagordning

1. Årsmötets öppnande
2. Val av funktionärer för årsmötet
 - a. Ordförande
 - b. Sekreterare
 - c. 2 st protokolljusterare tillika rösträknare
3. Röstlängd för närvarande medlemmar
4. Godkännande av kallelsen
5. Fastställande av dagordningen
6. Förslag och framställningar från styrelsen
7. Verksamhetsberättelse 2023
8. Räkenskaper för 2023
9. Revisionsberättelse och fråga om ansvarsfrihet för styrelsen
10. Fastställande av budget för innevarande år
11. Medlemsavgiften för 2025
12. Fastställande av antalet styrelseledamöter
13. Val av ordförande för 1 år
14. Val av styrelseledamöter på 2 år
15. Val av 2 revisorer och 1 suppleant
16. Val av 2 ledamöter i valberedningen
17. Behandling av inkomna motioner
18. Övriga frågor
19. Årsmötets avslutande

HSBF
Helsingborgs Släktforskare-
och Bygdeförening

Program våren 2024

Jourhavande släktforskare

Stadsarkivets Forskarsal
Tisdagar 16/1 - 2/4, kl. 9.00 - 12.00

Föreningslokalen och Biblioteket

Stadsarkivet, Västra Sandgatan 7
Föreningens bibliotek håller öppet 30 minuter
före varje föredrag

Guidade vandringar på söder i Helsingborg med Anna Carina Palm.

Torsdagen den 25 april kl. 10.00 – 11.30

Lördagen den 8 juni kl. 10.00 – 11.30

Max 25 deltagare per tillfälle

Samling vid fontänen på Gustav Adolfs torg.

Kvinnohistoria i Helsingborg vill, under promenaden på 1,5 km, synliggöra kända och okända kvinnor med anknytning till Helsingborg med omnejd.

Lär känna Påsa-Hilda, Agda Brink, Hilda Hammarlund, Inger Linde och flera Söderföretagerskor på denna vandring.

Företagerskan på Söder var ingen rik och mäktig konsul som startade och drev stora företag. Hon var inriktad på den dagliga försörjningen av sina barn och sig själv. Hon drev levebrödsföretag.

Hon gjorde inga avtryck i de skriftliga källorna men hon betydde mycket för många och lever kvar i söderfolkets minnen.

Vandringen den 25 april – anmälan och betalning senast 18 april

Vandringen den 8 juni – anmälan och betalning senast den 1 juni

Guidade vandringar på Pålsjö kyrkogård med Margareta Nelke och Birgitta Svensson

Lördagen den 6 april kl. 11.00 – 13.00

Lördagen den 27 april kl. 11.00 – 13.00

Max 20 deltagare per tillfälle

Samling vid Pålsjö kyrkogårds portal, rondellen Christer Bojes väg/Kullavägen, skylt Pålsjö kapell från Christer Bojes väg.

På vandringen på Pålsjö kyrkogård berättar vi om intressanta kända och okända kvinnoöden. Här ligger en av stadens stora döttrar Maria Zoéga begravd. Ida Kristina Malm avled 1913 av lunginflammation och var den första person som begravdes på kyrkogården. Gunhild Falkengren kunde konsten att, trots knappa resurser, sätta guldkant på tillvaron. Mona Mårtensson var en av dåtidens mest kända skådespelerskor. Sofia Törnqvist omkom under tragiska omständigheter.

På vandringen kommer du att få höra mer om dessa och flera andra kvinnor.

Vandringen den 6 april – anmälan och betalning senast den 30 mars

Vandringen den 27 april – anmälan och betalning senast den 20 april

Vårens program, forts

Tisdagen den 6 februari kl 18.30 – Föredrag ”Änglamakerskan”

Författaren, civilekonomen och socionomen Kristian Graah-Hagelbäck välkomnas till oss för att berätta om sin bok ”HILDA, Änglamakerskan”. Kristian är född och uppvuxen i Helsingborg. Hilda Nilsson, f Lagerstedt blev känd som änglamakerskan på Bruksgatan. År 1915-1916 mördade hon åtta spädbarn som hon fått i sin vård. Hilda var inte bara förövare utan också ett offer. Offer för den tidens syn på barn och på det förakt en kvinna fick utstå om hon i kärlekens namn avlat ett barn med en man som sedan lämnat henne. En ”fallen” kvinna som saknade socialt nätverk omkring sig hade nästan inga möjligheter att ta hand om ett nyfött barn. Detta gav upphov till en affärsverksamhet med fosterbarn. Barnen lämnades bort till fostermammor mot betalning.
Anmälan och betalning senast 30 januari.

Tisdagen den 19 mars kl. 18.30 – Årsmöte och därefter föredrag – Petter Olsson, konsuln som förändrade Helsingborg

Vi hälsar Roland Classon, tidigare journalist på Helsingborgs Dagblad, välkommen tillbaka till oss igen. Denna gång kommer hans föredrag att handla om konsul Petter Olsson. Vi kan tacka denne konsul Olsson (1830-1911) för att Helsingborg utvecklades så snabbt i slutet av 1800-talet. Han var industriman, grundade flera företag, var hamnanläggare och låg bakom flera järnvägsförbindelser. Han var även riksdagsman och var stadens rikaste person 1870. Roland berättar även om ”Släktföreningen konsul Petter Olssons ättlingar” som innehåller mer än 500 medlemmar.
Anmälan senast den 12 mars

Ingen kostnad!

Tisdagen den 16 april kl 13.00 – 15.30 – Forskarcafé, ”Hur sparar vi vår släktforskning?”

Vi börjar eftermiddagen med korta presentationer av några olika släktforskarprogram. Därefter ”snackar” vi och berättar för varandra hur vi sparar vår egen släktforskning.
Det behövs ingen anmälan. Föreningen bjuder på fika.
Alla är välkomna!

Tisdagen den 23 april kl. 18.30 - Föredrag ”Eleonora från Helsingborg korsade världshaven”.

Eleonora Jepson från Helsingborg gjorde som nybliven kaptenshustru två äventyrliga resor med barkskeppet Isola Bella 1857 och 1860.
Hennes resedagböcker och brev ger en personlig och dramatisk berättelse om livet till havs på ett segelfartyg och ligger till grund för Helsingborgs museums senaste årsbok.
Antikvarie Birgitta Witting, författare till boken, berättar om Eleonoras äventyr och det ovanliga med ett kvinnligt perspektiv på resor till havs.
Anmälan och betalning senast den 16 april

Anmälan krävs till samtliga programpunkter (ej till forskarcafét)

Anmälan till: anmalanhsbf@gmail.com eller 0738 56 43 18.

Vi bjuder på kaffe/te och fika (inte på vandringarna)

Kostnad föredrag: 50 kr för medlemmar och 120 kr för icke medlemmar.

Kostnad vandringar: 100 kr för medlemmar och, i mån av plats, 120 kr för icke medlemmar.

Betala med swish eller till vårt bankgiro.

Swisha till – 123 331 91 00

Bankgiro – 5462-1925

OBS! Betala inte innan din plats är bekräftad!

OBS! Tänk på att anteckna ditt namn och för vilken programpunkt du betalar.

HSBF
Helsingborgs Släktforskare-
och Bygdeförening

Vårens kurser 2024

Styrelsen planerar för nedanstående kurser under våren. Antalet platser är begränsat och fylls på snabbt så vänta inte för länge med din anmälan. Våra kurser förutsätter medlemskap i Helsingborgs Släktforskare- och Bygdeförening.

Nybörjarkurser i släktforskning

Kursens mål är att deltagarna skall få grundläggande kunskaper i släktforskning. Vi visar hur man söker i de olika kyrkböckerna samt i olika databaser. Vi bekantar oss med ArkivDigital och Riksarkivet för att visa vilka sökmöjligheter som finns där.

Måndagar: 5/2, 12/2, 26/2 och 4/3 kl. 9.30 – 12.00 – anmälan senast 22/1

Kursledare: Marita Lindau och Berit Björk

Anmälan till: hsbf.sahbg@gmail.com eller 0737 45 31 94

Tisdagar: 23/1, 30/1, 6/2 och 13/2 kl. 9.30 -12.00 – anmälan senast 9/1

Kursledare: Inger Kylefors

Anmälan till: kylefors@telia.com eller 0705 27 93 45

Gäller båda kurserna:

Antal deltagare: Max 8 st

Kurslokal: Föreningslokalen på Stadsarkivet

Kostnad: 990 kr totalt varav ingår:

– Kursavgift 400 kr

– Kursbok, ”Kom igång med din släktforskning” av Eva Johansson, 195 kr.

– ArkivDigitalabonnemang 13 veckor, 395 kr

Betalas senast: Måndagskursen 29/1

Tisdagskursen 16/1

Disgen-hjälp på plats

Har du problem med Disgen? Vill du ha hjälp att installera, kontrollera databasen, säkerhetskopiera eller annan handledning? Ta med egen dator eller säkerhetskopiera av databasen.

Tisdag: 16/1 kl. 9.30 – 12.00 – anmälan senast 5/1

Onsdag: 10/4 kl. 9.30 – 12.00 – anmälan senast 27/3

Kursledare: Disgenfadder Sven Kylefors och Sonja Månsson

Anmälan till: sven.kylefors@telia.com eller 0703 29 73 45

Antal: Max 8 st

Kurslokal: Föreningslokalen på Stadsarkivet

Kostnad: Ingen avgift

Vårens kurser, forts

Studiecirkel – Att släktforska i Danmarks

Danmark har inte motsvarigheten till våra husförhörslängder och därför kan det vara svårare att forska efter anor och släktingar där. I denna studiecirkel hjälps vi åt att titta på vad det finns för material i arkiven i Danmark, vad som finns tillgängligt digitalt och vilka andra hjälpmedel som finns. God datorvana fordras.

- Torsdagar:** 28/3, 4/4, 11/4, 18/4 och 25/4 - kl. 9.15 – 12.15 – anmälan senast 14/3
Cirkelledare: Ann-Marie Westerberg
Anmälan till: a.westerberg@telia.com eller 0702 14 26 90
Antal deltagare: Max 8 st
Kurslokal: Föreningslokalen på Stadsarkivet
Kostnad: Ingen avgift

Temakurser

Temakurs – Disgen, Enkel bildhantering och DgPic-mappen

Kursen innehåller enkel bildhantering för att anpassa porträtt och andra bilder till Disgen. Likaså visas hur man lägger in bilder, porträtt och dokument i Disgen. Det kommer att ges tips för DgPic-mappen. Ta med egen dator för att få hjälp på plats.

- Onsdag:** 7/2 kl. 9.30 – 12.00 – anmälan senast 29/1
Kursledare: Disgenfadder Sven Kylefors
Anmälan till: sven.kylefors@telia.com eller 0703 29 73 45
Antal deltagare: Max 8 st
Kurslokal: Föreningslokalen på Stadsarkivet
Kostnad: 100 kr, betalas senast 31/1

Temakurs - Emigrantforskning

Alla har vi väl emigranter i släkten? Kursen ger tips och idéer om hur du kan hitta din emigrant och upplägget varvas med både teori och praktik. Släktforskarprogrammet Ancestry finns inlagt på samtliga datorer i forskarsalen.

Viktigt!

Ta med dig egna exempel som du kan arbeta med.

- Tisdag:** 13/2 kl. 13.00 – 16.00 – anmälan senast 30/1
Kursledare: Lena Ringbrant Ekelund
Anmälan till: hsbf.sahbg@gmail.com eller 0737 45 31 94
Antal deltagare: Max 8 st
Kurslokal: Föreningslokalen och forskarsalen på Stadsarkivet
Kostnad: 100 kr, betalas senast 6/2

Vårens kurser, forts

Temakurs – Bouppteckningar

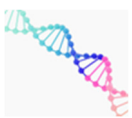
För den som släktforskar är bouppteckningar steget efter kyrkböckerna. År 1734 blev det lag på att det skulle upprättas bouppteckning efter de som avlidit. I kursen går vi igenom hur man söker bouppteckningar och vad man kan utläsa ur dem.

- Onsdag:** 17/1 kl. 10.00 – 12.00 – anmälan senast 2/1
- Kursledare:** Anita Larsson
- Anmälan till:** ingress@telia.com eller 0702 93 59 64
- Antal deltagare:** Max 8 st
- Kurslokal:** Föreningslokalen på Stadsarkivet
- Kostnad:** 100 kr, betalas senast 10/1

Temakurs – Domböksforskning

Domböcker är en ovärderlig källa för den som vill forska i släktens historia. I domböcker finns fall om allt från arvstivister, tomtgränser och köp av gårdar till stölder, slagsmål och förbjudna relationer. Det är också en användbar källa om man söker okända fäder.

- Onsdag:** 24/1 kl. 10.00 – 12.00 – anmälan senast 8/1
- Kursledare:** Anita Larsson
- Anmälan till:** ingress@telia.com eller 0702 93 59 64
- Antal deltagare:** Max 8 st
- Kurslokal:** Föreningslokalen på Stadsarkivet
- Kostnad:** 100 kr, betalas senast 17/1

DNA-café

Vi träffas under lättsamma former och hjälps åt över lite fika. Vi visar nyheter och svarar på frågor. DNA-café passar både för dig som är nybörjare och för dig som har hållit på ett tag. Du kanske har kört fast och behöver inspiration eller vill bolla dina funderingar med andra. Det kommer att finnas möjlighet att köpa DNA-test från FamilyTreeDNA men det måste förbokas så skriv i anmälan om du vill köpa test. Det går även bra att skicka in frågor i förväg.

- Onsdag:** 20/3 kl. 18.00 – 21.00 – anmälan senast 6/3
- Kursledare:** Linda Kvist och Åsa Hertzman
- Anmälan till:** kontakt@testadna.nu
- Kurslokal:** Helsingborgs Stadsarkiv
- Kostnad:** 100 kr för medlemmar och 150 kr för icke medlemmar. Kaffe/te och fika ingår

ANTALET PLATSER ÄR BEGRÄNSADE, FÖRST TILL KVARN GÄLLER.